

บทนำ

เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นปัญหาที่กำลังได้รับความสนใจอยู่ในปัจจุบันนี้ จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยวิธีการประหยัดพลังงาน การใช้เทคโนโลยีสะอาด การใช้หลักการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCA) การพัฒนาฉลาก Carbon Footprint และ Carbon Reduction Label รวมถึงความร่วมมือในระดับนานาชาติ ด้านกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism: CDM)

อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศเพราะเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำของอุตสาหกรรมเกือบทุกชนิด ที่ผ่านม่อุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมที่เพิ่มมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้โดยเฉพาะเทคโนโลยีสะอาด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเงินทุนที่สูง ปัจจุบันกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้มีการควบคุมสิ่งแวดล้อมและสุขภาพคนงานรวมถึงความปลอดภัย เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นในพื้นที่อุตสาหกรรมเหมืองแร่และลดผลกระทบทางลบต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม การลดใช้น้ำและมลพิษทางอากาศและการเสื่อมรูปที่ดิน

ดังนั้น เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อันจะมีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้จัดทำคู่มือการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการทั้งในส่วน of เทคโนโลยีสะอาด หรือ Cleaner Technology: CT การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด หรือ Clean Development Mechanism: CDM

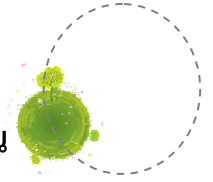

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องที่มีความสนใจเพื่อเป็นแนวทางสำหรับศึกษาการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศและรับมือกับสถานการณ์ภาวะโลกร้อนต่อไป

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

กันยายน 2554

คณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาและคณะกรรมการตรวจสอบงาน

โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่ โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM)

คณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษา

1. นางดวงตา โล่เจริญรัตน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
2. นางสาวศุภวรรณ นีอิสัย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
3. นายอนุวัต นพชำนาญ	นายช่างเหมืองแร่ชำนาญงาน
4. นางสาวจารุวัฒน์ พ่วงสุข	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
5. นางสาววรรณ หัสวายุกุล	เจ้าพนักงานพัสดุชำนาญงาน

คณะกรรมการตรวจสอบงาน

1. นางสันทัดสุตา ไชยสิงห์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
2. นายชัยวิทย์ อุณหศิริกุล	วิศวกรเหมืองแร่ชำนาญการพิเศษ
3. นายสาธิต เทอดเกียรติกุล	วิศวกรโลหการชำนาญการพิเศษ
4. นายดุสิต จันทรวงศ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
5. นางสาววรรณพร ความสุข	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

คณะผู้ศึกษาวิจัย (ที่ปรึกษาโครงการ)

1. นางสาวพรรรัตน์ เพชรภักดี	ผู้จัดการโครงการ/ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
2. ดร. อรรถเจตต์ อภิขจรศิลป์	ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
3. ดร.ปริญญ์ บุญกนิษฐ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
4. ดร.พรทิพย์ วงศ์สุโขโต	ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
5. นางสาวทัศนีย์ ยวงเกตุ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
6. นางสาวภัทรันดา แสงมหะหมัด	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
7. นางสาวณัฐกานต์ สมตัว	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินงานโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่สู่โครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการดำเนินโครงการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในลักษณะของโครงการนำร่อง รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและมีแรงจูงใจที่จะดำเนินการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนหนึ่งในการลดภาวะโลกร้อน

การดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ครอบคลุมตามขอบเขตโครงการ โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คณะผู้ดำเนินโครงการขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ที่ให้ความสำคัญให้เกียรติในการเข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย การฝึกอบรม การเข้าให้คำปรึกษากับสถานประกอบการนำร่อง และการเข้าร่วมสัมมนา ขอขอบคุณคณะกรรมการดำเนินการว่าจ้าง คณะกรรมการตรวจรับรายงานและคณะเจ้าหน้าที่ของสำนักบริหารสิ่งแวดล้อมทุกท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ขอขอบคุณวิทยากร และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรมทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การดำเนินงานเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และขอขอบคุณผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่จาก กพร. ผู้แทนหน่วยงานจากทุกภาคส่วน รวมถึงสถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความสนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมและการสัมมนา ในทุกครั้ง คณะผู้ดำเนินโครงการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการดำเนินโครงการและรายงานฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้ก้าวไปสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืนสืบต่อไป

สารบัญ

หน้า

แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก	1
1. เทคโนโลยีสะอาด (Cleaner Technology: CT)	5
2. การประเมินวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Assessment: LCA)	14
3. คาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ (ISO 14067: Carbon Footprint of Products)	27
4. คาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (ISO/WD TR 14069: GHG -- Quantification and reporting of GHG emissions for organizations; Carbon footprint of organization)	29
5. กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism: CDM)	32
6. แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอุตสาหกรรมเหมืองแร่	42
เอกสารอ้างอิง	45

